

C.A. Heitink, *De Doleantie in Bennekom*. De geschiedenis van een kerkscheuring en haar invloed op een dorpsamenleving: 1883-1893. Doctoraalscriptie Geschiedenis VU. Bennekom/Amsterdam 1983, 66 pag.

De Doleantie in Bennekom (febr. 1887) kende een roerig verloop en wijzigde de kerkelijke verhoudingen diepgaand. Vooral de beheerskwestie, die landelijke bekendheid kreeg, zorgde voor grote spanningen. De wervende kracht van ds. E. Eisma, van 1883 tot 1893 predikant te Bennekom, was groot. In 1891 was 56,6% van de bevolking Nederduitsch Gereformeerd, terwijl het percentage hervormden van 94,7% teruggelopen was tot 41%.

De scriptie is opgebouwd rond de vragen naar het verloop van de Doleantie en haar onmiddellijke invloed op de dorpsamenleving.

Hoofdstuk 1 behandelt de kerkstrijd in Nederland in de negentiende eeuw. Met het oog op de vraagstelling worden in het tweede hoofdstuk Bennekoms sociaal-economisch leven, lager onderwijs en gemeentebestuur behandeld. Tenslotte wordt de Hervormde Kerk van Bennekom in de periode 1883-1887 beschreven.

In hoofdstuk 3 volgt een gedetailleerde behandeling van het verloop van de Doleantie. Tevens wordt ingegaan op de aanhang en de motieven van de dolerenden. Hoofdstuk 4 geeft een beschrijving van de hervormden en gereformeerden na 1887. Op welke wijze reorganiseerden de hervormden zich in het kader van de gewijzigde verhoudingen? Hoe werd de Nederduitsch Gereformeerde Kerk op lokaal niveau opgebouwd? Daarnaast bevat dit hoofdstuk een paragraaf over kerkelijke tucht bij hervormden en gereformeerden. In het laatste hoofdstuk wordt teruggekomen op twee in hoofdstuk 2 behandelde thema's: de gemeenteraadsverkiezingen en het lager onderwijs. Het ontstaan van de christelijke school en de invloed van de Doleantie op de gemeenteraadsverkiezingen staan in dit hoofdstuk centraal. Als slot volgen conclusies.

C.A. Heitink
Van Hallstraat 101¹¹¹
1051 HA Amsterdam
tel. 020 - 82 19 95.